

Courage to Teach

หลักสูตร “ครูกล้าสอน” จากทีม new spirit มิติใหม่ของการเป็นครูสู่การพัฒนาตนเอง ผู้เรียน ห้องเรียน เพื่อนร่วมงาน

ด้วยความที่ทีม New Spirit (จิตวิญญาณใหม่ เพื่อการเปลี่ยนแปลง) ซึ่งประกอบด้วย คุณมิ-วรรณช ชูเรื่องสุข, คุณเกี้ยว-นงลักษณ์ สุขใจเจริญกิจ และคุณบ็ีก-กิตติคุณ ภูคงคา แห่งบริษัทสวนเงินมีมา ผู้ประกอบการสังคม มีแนวคิดเหมือนกันว่าระบบการศึกษาในประเทศไทยจะดีขึ้นได้ต้องเปลี่ยนแปลงที่ตัวครูถึงจะดีที่สุด นอกจากครูจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาที่ตนเองสอนแล้ว ครูยังต้องตระหนักรู้ เข้าใจ และทบทวนตัวเอง รวมทั้งเข้าใจจิตใจของนักเรียนในชั้นเรียนดังเพื่อนมนุษย์คนหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ หลุดจากกรอบเดิมๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวเองและสังคมรอบข้าง

ทั้งหมดนี้จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ทีม New Spirit จัดทำหลักสูตร “ครูกล้าสอน” ภายใต้โครงการพัฒนาสุขภาพทางปัญญาด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งปีนี้เป็นปีที่ 2 ที่ทีม New Spirit จัดทำหลักสูตรที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์แห่งการสอนที่ทรงพลังและทรงคุณค่า ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อคนที่ยืนอยู่หน้าห้องเรียนเปลี่ยน ห้องเรียนทั้งห้องก็เปลี่ยนตาม”

รู้จักหลักสูตร “ครูกล้าสอน”

หลักสูตร “ครูกล้าสอน” เป็นการเรียนรู้เพื่อให้ครูอาจารย์ได้ทบทวนชีวิตความเป็นครู ด้วยการยอมรับตัวเองในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ที่อาจจะไม่สมบูรณ์แบบร้อยเปอร์เซ็นต์ นั่นทำให้ครูยอมรับผู้เรียนมากขึ้น รับฟังด้วยหัวใจที่เปิดกว้าง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่ดีจะเป็นช่องทางส่งผ่านความรู้ได้ดีขึ้น การมีมุมมองและทัศนคติที่เปิดกว้างและเปิดรับสิ่งใหม่ๆ นำไปสู่บรรยากาศห้องเรียนที่ผ่อนคลาย

คล้าย พร้อมประกายตาจากผู้เรียนที่เปี่ยมด้วยความกระตือรือร้น เอื้อต่อการเกิดพลังสร้างสรรค์ในการออกแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ จะเข้าถึงผู้เรียนได้มากขึ้น

ขับเคลื่อนหลักสูตรด้วยภาคีเครือข่าย

กลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรคือครู อาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นหลัก ซึ่งสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในทุกชุดการเรียนรู้ได้ตาม กำหนดเวลาที่ระบุไว้ และต้องมีห้องเรียนหรือชั้นเรียนเป็นพื้นที่ทดลองนำการเรียนรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์การเรียนการสอนต่อไป ครู ผู้เข้าร่วมหลักสูตรจะได้เข้าร่วมการอบรมสัมมนาที่ได้มาเปิดประสบการณ์ตรงจากชีวิตและจิตใจอันจริงแท้เพื่อร่วมเรียนรู้และ เชื่อมโยงไปด้วยกัน ผ่าน 3 ชุดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เน้นเรื่องจิตใจ ไม่ใช่เทคนิคการสอน ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ที่ 1 ‘ครูผู้ตื่นรู้ในตน’ เพื่อให้ครูเข้าใจ ทบทวน และฟื้นฟูพลังความหมายบนเส้นทางแห่งการเป็นครูของตนเองอย่างแท้จริง,ชุดการเรียนรู้ที่ 2 ‘ครูผู้ตั้ง คำถามทรงพลัง’ เพื่อสร้างความไว้วางใจต่อกัน ฝึกทักษะตั้งคำถามที่ปลูกพลังและปัญญาในตัวผู้เรียน และชุดการเรียนรู้ที่ 3 ‘ครู ผู้ออกแบบการเรียนรู้’ เพื่อฝึกฝนทักษะการออกแบบการเรียนรู้และการเป็นผู้นำการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ ซึ่ง กระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ได้รับการออกแบบอย่างประณีตและเอาใจใส่ โดยทีมกระบวนการจากสถาบันขวัญแผ่นดิน นำโดยคุณ ญัฐพร วัจวิญญู ด้วยการถอดแนวคิดจากหนังสือกล้าที่จะสอน: การสำรวจโลกภายในของชีวิตครู (The Courage to Teach: Exploring the Inner Landscape of a Teacher Life) และกล้าที่จะแนะนำ: คู่มือใคร่ครวญและฟื้นฟูจิตวิญญาณครู (The Courage to teach: Guide for Reflection & Renewal) ที่เขียนโดยปาร์กเกอร์ เจ. ปาล์มเมอร์ นักจัดการศึกษาคนสำคัญชาว อเมริกา

ห้องเรียนเปลี่ยน เครื่องชี้วัดความสำเร็จ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังครูผู้เข้าร่วมหลักสูตรได้ผ่านการเรียนรู้ทั้ง 3 ชุด การเรียนรู้พบว่าประสบความสำเร็จ ทีม New Spirit กล่าวว่า “เครื่องชี้วัดของเราคือ ครูจะต้องสร้างนวัตกรรมและห้องเรียนของเขาให้เปลี่ยนไปและผลคือครูทุกคนได้นำสิ่งที่เรียนไปปรับใช้ อาจจะมากบ้างน้อยบ้าง แต่ก็ส่งผลให้ห้องเรียนของครูส่วนใหญ่ที่เข้าอบรมในหลักสูตรเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีความเข้าใจ และ ช่วยเหลือกัน นอกจากนี้เรื่องดีอีกเรื่องหนึ่งคือ เมื่อครูผ่านการอบรมได้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นไปสู่ห้องเรียนของเขา หัวหน้าและ เพื่อนครูเลยสนใจและมาลงเรียนหลักสูตรกับเราในปีนี้บ้าง ซึ่งนับเป็นเรื่องดีที่เขาจะมาเรียนรู้เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงใน ห้องเรียนให้ขยายเป็นวงกว้างยิ่งขึ้นไป เป็นการต่อยอดไปถึงชุมชนมากขึ้นเรื่อยๆ”

หลักสูตรยั่งยืนเพื่อผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

กระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตร “ครูกล้าสอน” อาจจะฟังดูใหม่และแตกต่าง แต่สมาชิกในทีมล้วนหวังว่าเขาจะเป็นพื้นที่เล็กๆ ที่ เปิดประตูไปใหม่ให้ครู “กล้าที่จะสอน” ในแบบที่เข้าถึงจิตใจของทั้งผู้เรียนและตัวครูเองอย่างยั่งยืน

ทีม New Spirit กล่าวทิ้งท้าย “ความคาดหวังในอนาคตของเราคือ แม้หลักสูตรจะมีผู้เข้าอบรมที่เป็นครูในจำนวนน้อยมาก แต่เรา เชื่อว่าครูมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นจำนวนหลายร้อยหลายพันคน สิ่งที่ครูได้รับจากการอบรมนั้นเมื่อได้ไปแล้ว มันไม่หายไปไหน แต่จะ อยู่กับเขาไปตลอดไม่ว่าจะย้ายไปสอนในสถาบันใดก็ตาม สิ่งดีๆ ที่ได้จากหลักสูตรนี้จะอยู่ในใจเขาอย่างยั่งยืนและคุ้มค่าต่อการ ลงทุนทั้งเรื่องเวลาและทุนทรัพย์เพราะฉะนั้นถึงแม้ครูจะเป็นคนกลุ่มน้อย แต่ก็สามารถสร้างความต่างให้แก่ลูกศิษย์จำนวนหลาย ร้อยหลายพันคนในพื้นที่ที่เขาอยู่ได้เสมอ”

เสียงสะท้อนจากผู้ร่วมโครงการ

อาจารย์จีบ-ฐิตารัตน์ พันธุ์ชนะ จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เคยได้ชื่อว่าโหด เข้ม แรง จนนักศึกษาเกรงกลัว บรรยากาศในห้องเรียนห่างเหิน ทำให้ครูจีบไม่อยากเป็นครูอีกต่อไป “เราคาดหวังให้เด็กตั้งใจเรียน มาตรงต่อเวลา แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย มีความเป๊ะทุกอย่าง ซึ่งเด็กก็ไม่ค่อยมีความสุขกับสิ่งที่เราให้ การเข้าห้องเรียนแต่ละครั้งเรารู้สึกเหมือนไปสนามรบที่ทุกคนพร้อมจะทิ่มแทงเรา รู้สึกป่วยใจ ท้อแท้ในชีวิตความเป็นครูจนคิดจะลาออก แต่การเข้าร่วมหลักสูตรครูกล้าสอนได้เข้ามา เปลี่ยนมุมมองและชีวิตอย่างสิ้นเชิง เพราะทำให้เราได้รู้ค้นความทรงจำดีๆ ว่าที่ผ่านมาเราไม่อยากทำอาชีพอื่นเลยนอกจากครู ความเป็นครูที่ดีมันอยู่ข้างใน แต่เราอาจจะเหนื่อยกับอะไรหลายๆ อย่างที่กินเวลาเราไป จนไม่ค่อยได้สร้างสัมพันธ์กับเด็กเท่าที่ควร หลักสูตรนี้ทำให้เรารู้ตน รู้คน รู้งาน และเป็นแรงบันดาลใจให้กลับไปเป็นครูได้เหมือนเดิม อยากคืนความสุขให้ตัวเองและเด็กๆ ตอนที่เรากลับไปที่ห้องเรียน ได้ขอโทษเด็กๆ กับเรื่องที่ผ่านมา และขอโอกาสในการเริ่มใหม่อีกครั้งเพื่อให้เราอยู่ด้วยกันกับเด็ก ตลอดเทอมอย่างมีความสุข ปรากฏว่าเด็กๆ ตอบรับมาก่อนข้างมากกว่า บรรยากาศการเรียนการสอนดีกว่าเดิมจริงๆ”

กฤษดา สร้อยสนธ์ นักศึกษาเปิดใจว่า “อาจารย์เปลี่ยนไปจากหน้ามือเป็นหลังมือ เหมือนไปปฏิบัติธรรมมา 10 ปี ใช้คำพูดอ่อนหวาน ถนอมน้ำใจของผู้ฟังมาก ทำให้เรามีกำลังใจ”